

## เรื่อง การล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน

การล่วงละเมิดทางเพศเป็นภัยใกล้ตัวที่อาจเกิดขึ้นได้กับทุกคนในสังคมไทย โดยเฉพาะการล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนโดยครูและบุคลากรทางการศึกษานั้น มีปรากฏขึ้นเป็นข่าวโดยตลอด แต่ความจริงมีจำนวนผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศจำนวนมากกว่านั้น เนื่องจากนักเรียนไม่กล้าออกมาเปิดเผย เพราะความอับอาย ความกลัวผู้ล่วงละเมิดทางเพศที่มีอำนาจสูงกว่า และความรู้สึกลัวว่าอาจไม่ได้รับความยุติธรรม การล่วงละเมิดทางเพศในโรงเรียนจะมีลักษณะที่ครูใช้อำนาจความเป็นครูซึ่งเป็นผู้ใหญ่ กับศิษย์ที่เป็นผู้น้อย เหตุการณ์มักเกิดขึ้นในช่วงที่ครูอาศัยโอกาสที่นักเรียนไว้วางใจและความไร้เดียงสาเป็นโอกาสในการเข้าถึง หรือมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิเช่น ซ้อมดนตรี เล่นกีฬา แล้วหวานล่อม หลอกลวง หรือใช้อำนาจบังคับให้ยินยอม หรือให้ปกปิดเรื่องราว ซึ่งการล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนถือเป็นปัญหาสำคัญที่สังคมจะต้องหาวิธีช่วยเหลือรวมถึงการหามาตรการป้องกันอย่างเร่งด่วน

### ความหมายของการล่วงละเมิดทางเพศ

“การล่วงละเมิดทางเพศ” หมายถึงพฤติกรรมของบุคคลที่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นในเรื่องเพศลักษณะต่างๆ เช่น ด้วยคำพูด ด้วยสายตา การใช้ท่าทีที่สื่อเจตนาล่วงเกินทางเพศ การกระทำอนาจาร ตลอดจน การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ การข่มขืน และการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย โดยที่ผู้ถูกระทำไม่ยินยอมพร้อมใจ อันส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม รวมถึงสวัสดิภาพและการดำรงชีวิตอย่างปกติสุข ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของผู้ถูกระทำ ถือเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายและศีลธรรม และความสงบสุขของสังคมเป็นอย่างมาก

พฤติกรรมการล่วงละเมิดทางเพศเป็นรูปแบบการกระทำอนาจารต่อผู้อื่นทั้งหญิงและชายโดยการเรียกร้องความพึงพอใจทั้งทางกายและวาจาหรือเข้าแทรกแซงสภาพแวดล้อมอันดีในการดำเนินชีวิตของบุคคลอื่นอย่างไร้เหตุผล มีทั้งการกระทำที่รุนแรงและไม่รุนแรงซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑. ล่วงละเมิดทางเพศด้วยวาจา หมายถึง การกระทำอนาจารต่อบุคคลอื่นด้วยคำพูด เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนเองในเรื่องเพศ ซึ่งถือว่าการกระทำที่ไม่รุนแรง เช่น

- การวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของคนอื่นที่สื่อไปในทางลามกอนาจาร
- การใช้คำพูดหยาบคายในเรื่องเพศ
- การใช้คำพูดเพื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ

๒. ล่วงละเมิดทางเพศด้วยการกระทำที่ไม่ถูกเนื้อต้องตัว คือ การกระทำอนาจารต่อบุคคลอื่นด้วยการกระทำต่าง ๆ อาจจะใช้สายตา ตลอดจนการสื่อต่าง ๆ เพื่อตอบสนองในความพึงพอใจของตนเองในเรื่องเพศ เช่น

- การจ้องมองของสงวน เช่น หน้าอก อวัยวะเพศของผู้อื่น เป็นต้น
- การแอบดูที่เรียกว่า “ถ้ามอง” การแอบติดกล้องวงจรปิด และการแอบถ่ายภาพนิ่งหรือถ่ายคลิปวิดีโอในห้องน้ำ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ห้องนอน ห้องแต่งตัว
- การเห็นอวัยวะเพศ
- การเห็นภาพที่สื่อไปในทางเพศ
- การเผยแพร่สื่อลามก
- การแพร่ภาพการถ่ายคลิปวิดีโอลามกอนาจารทางอินเทอร์เน็ต

๓. ล่วงละเมิดทางเพศที่เป็นการกระทำอย่างชัดเจน หมายถึง การกระทำอนาจารด้วยการกระทำอย่างชัดเจน โดยการถูกเนื้อต้องตัวร่างกายของบุคคลอื่นที่ไม่ยินยอมพร้อมใจเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนเองในเรื่องเพศซึ่งถือเป็นการกระทำที่รุนแรง เช่น

- การถูกเนื้อต้องตัวที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การนั่ง การยืน การเดินที่ใกล้ชิดเกินไป การถูกเนื้อตัว การจับต้องเสื้อผาร่างกาย

- การกระทำอนาจาร เช่น กอด จูบ ซึ่งเป็นการแสดงความต้องการทางเพศ

- การขอมือเพศสัมพันธ์ การถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ การข่มขืน

ทั้งนี้ การล่วงละเมิดทางเพศเด็กที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ หรือมาตรา ๒๗๙ โดยการข่มขืนกระทำชำเรา หรือการกระทำชำเราแก่กายุไม่เกินสิบห้าปีโดยเด็กนั้นยินยอมหรือไม่ก็ตาม หรือกระทำอนาจาร หรือกระทำอนาจารแก่เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีโดยเด็กนั้นยินยอมหรือไม่ก็ตาม หากเป็นการกระทำต่อศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้กระทำจะต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในสามด้วย

### **แนวทางป้องกันและการแก้ไขปัญหากรณีนักเรียนถูกล่วงละเมิดสิทธิ มีดังนี้**

๑. ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่กระทำการล่วงละเมิดทางร่างกายนักเรียนโดยไม่มีสิทธิหรือโดยมิชอบอันได้แก่การทำร้ายร่างกายการลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุหรือโดยวิธีที่ไม่เหมาะสม

๒. ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่กระทำการล่วงละเมิดทางเพศหรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในทางเพศกับนักเรียนดังต่อไปนี้

- กระทำชำเราไม่ว่ากระทำโดยที่นักเรียนยินยอมหรือไม่ก็ตาม หรือกระทำอนาจารต่อนักเรียน เช่น สัมผัส กอดรัด จับต้องอวัยวะอันพึงสงวน หรือแตะต้องเนื้อตัวร่างกายด้วยอารมณ์ใคร่

- กระทำการใด ๆ อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนค้าประเวณี ซึ่งรวมถึงการใช้บริการทางเพศจากนักเรียน

- กระทำการใด ๆ อันเป็นลักษณะที่มีความสัมพันธ์ในทางชู้สาวกับนักเรียน เช่น การอยู่กับนักเรียนตามลำพังในทึรโหรณ หรือในสถานที่ไม่เหมาะสม เว้นแต่มีเหตุผลอันสมควร

- กระทำการใด ๆ อันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถานภาพนักเรียน เช่น พานักเรียนไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

๓. ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการล่วงละเมิดด้วยวาจา อาทิ กิริยา เช่น พุดดูหมิ่น หยาบคาย หลอกลวง หรือกระทำการใดอันเป็นการบีบคั้นจิตใจนักเรียน

๔. ให้ตระหนักในหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่จะต้องสอดส่องดูแลด้วยความเข้าใจ ใช้จิตวิทยาวัยรุ่นประกอบด้วยหลักเมตตาธรรม พร้อมทั้งประสานกับพ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียน

๕. ให้ถือเป็นหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกละเมิดทางเพศตามความเหมาะสม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน ในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันคุ้มครองสิทธินักเรียน

๖. ผู้บริหารสถานศึกษายังจะต้องควบคุม ดูแล มิให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น ในกรณีที่มีการล่วงละเมิดสิทธินักเรียน ต้องรีบดำเนินการให้ความช่วยเหลือบำบัดและฟื้นฟูจิตใจของโรงเรียนทันที และรายงานผู้บังคับบัญชาหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

### **สิ่งที่ควรกระทำเมื่อถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ**

๑. แสดงออกทันทีว่าไม่พอใจในการกระทำของผู้กระทำ และถอยห่างจากการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศนั้น

๒. ส่งเสียงร้องเพื่อให้ผู้กระทำหยุดการกระทำ และเรียกผู้อื่นช่วย

๓. บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการบันทึกเสียง บันทึกภาพหรือภาพถ่าย หรือ ถ่ายวิดีโอ (หากทำได้)

๔. บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรทันทีที่เหตุการณ์เกิดขึ้น โดยจดบันทึก วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ คำบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ๆ ชื่อของพยานและ/หรือบุคคลที่สามซึ่งอยู่ในเหตุการณ์

๕. แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ไว้ใจทราบทันที

๖. ช่องทางการแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน

๖.๑ แจ้งผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำผิด ผู้อำนวยการสถานศึกษา

๖.๒ แจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ ทางเว็บไซต์ <http://www.chan๒.go.th/index.php>

๖.๓ แจ้งทางโทรศัพท์ ๐-๓๙๓๑-๑๑๑๗ ต่อ ๑๑๕ (กลุ่มกฎหมายและคดี)

๖.๔ แจ้งด้วยตนเอง ที่กลุ่มกฎหมายและคดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

จันทบุรี เขต ๒

๖.๕ แจ้งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒

๖.๖ แจ้งทางกล่องรับเรื่องราวร้องเรียน ร้องทุกข์ บริเวณหน้าอาคารสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒

๖.๗ ผู้แจ้ง ควรแจ้งทางช่องทางใดทางหนึ่งจนกว่าจะเสร็จกระบวนการ หากไม่มีการดำเนินการใด ๆ จึงแจ้งช่องทางอื่น

๗. ช่องทางการแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นภายนอกหน่วยงาน

๗.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ

๗.๒ คณะกรรมการการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ประจำกระทรวง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒

๗.๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

๗.๔ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามมาตรา ๒๓, ๒๔ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

๗.๕ ศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศ กระทรวงศึกษาธิการ

๗.๖ สายด่วน ๑๑๑๑ ศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐเพื่อประชาชน

๗.๗ ศูนย์ดำรงธรรม ๑๕๖๗ กระทรวงมหาดไทย

๗.๘ สายด่วนการศึกษา ๑๕๗๙

### เอกสารอ้างอิง

ประธาน ยินดีชัย (๒๕๕๖). แนวทางป้องกันและการแก้ไขปัญหากรณีนักเรียนถูกล่วงละเมิดสิทธิ. สืบค้นเมื่อ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓, จาก

<https://www.moe.go.th/moe/upload/hotnews/htmlfiles/๓๓๒๑๓-๑๖๒๑.html>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ.(มีนาคม ๒๕๖๑). เด็กนักเรียนกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศ. สืบค้นเมื่อ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓ จาก

<https://library๒.parliament.go.th/ebook/content-issue/๒๕๖๑/hil๒๕๖๑-๐๑๑.pdf>